N°. 153. 1852.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing buiten de zegelgelden en briefporten.

WOENSDAG 30 JUNIJ.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van den 27sten Junij 1852, n°. 36, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

1°. eervol te ontslaan: op zijn verzoek *R. O. H. van Manen* als burgemeester van Elburg, met dankbetuiging voor zijne bewezene diensten, en *A. J. E. Hooft van Huijsduijnen*, als burgemeester van Schalkwijk en Tull en 't Waal; en

2°. te benoemen: tot burgemeester van Elburg, *A. J. Krudop*;

van Schalkwijk, Tull en 't Waal *S. van Raven*, ten einde deze betrekking te vereenigen met die van burgemeester van Houten, Oudwulven en Schonauwen;

van Driebergen c. a., Rijsenburg en Sterkenburg, *A. J. U.* baron *van Wassenaer tot Catwijk*.

Bij besluit van 28 Junij jl., n°. 40, heeft Zijne Majesteit benoemd tot burgemeester der gemeente Wormerveer, *J. Dekker* Cz.

Door Zijne Majesteit zijn bij besluit van den 19den dezer, n°. 73, goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der Hervormde gemeenten hierna genoemd, als:

van Bovencarspel, onder de classis van Hoorn, op *A. Begemann*, predikant te Landsmeer;

van Marum en Noordwijk, onder de classis van Groningen, op *S. H. Oldeweij*, predikant te Borculo.

Bij Koninklijk besluit van den 24sten Junij 1852, n°. 57, zijn verleend de volgende pensioenen, als aan:

NAAM.	QUALITEIT.	Bedrag van het pensioen	Artt. der wet van 9 Mei 1846 (*St.* n°. 24) krachtens welke het pensioen is verleend.	Redenen van pensionering.
C. M. J. van Strijen,	visiteur der in- en uitgregten en accijnsen te Helder.	f 1021	3 litt*a* en 43	Wegens ouderdom en dienst-tijd.
P. E. Laats,	rijksroeijer der dranken te Amsterdam.	1360	id.	id.
H. F. van Lierde,	commies bij 's Rijks belastingen te Augustinus.	432	id.	id.
A. Smaal,	idem te Philipsland.	266	5 en 43	Wegens ligchaamsgebreken.
S. Vi[illegible],	idem te Zierikzee.	354	id.	id.
B. [illegible],	idem te Keppel.	308	id.	id.
C. [illegible],	idem bij het entrepôt te Amsterdam.	348	id.	id.
C. van Boven,	idem.	115	id.	id.
H. van Breugel, wed. van jhr. mr. K. W. de Jonge,	in leven ontvanger der registratie en bewaarder van de hypotheken en het kadaster te Zierikzee.	1228	50 en 51	Verkregen regten
J. A. Sloet van Oldruitenborgh, wed. van mr. F. von Boddien,	in leven ontvanger der registratie en domeinen te Vollenhove.	477	id.	id.
H. J. Merjenburgh, wed. van W. van der Vegt,	in leven landmeter der 1ste klasse bij het kadaster te Assen.	120	id.	id.
M. H. van Enst, wed. van G. A. Queijsen,	in leven commies der 2de klasse bij de posterijen te Vlissingen.	315	id.	id.
Dr. A. A. van Sorgen,	ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Zuijlen, c. a.	352	5 en 43	Wegens ziels- of ligchaamsgebreken.
J. W. R. Boukes,	postbode in Limburg.	134	id.	id.
L. Jaspars,	idem.	78	id.	id.
A. C. H. [illegible]meleers, wed. van T. G. Schuurmans,	in leven commies der 2de klasse bij 's Rijks belastingen te Oeffelt.	75	50 en 51	Verkregen regten
J. H. Brichest, wed. van mr. C. W. Cremer,	in leven ontvanger der successieregten.	3000	id.	id.
H. M. Wens, wed. van J. van den Wildenbergh,	in leven commies der 1ste klasse bij 's Rijks belastingen.	165	63	id.

Zijne Majesteit heeft bij onderscheiden dezer dagen genomen besluiten goedgevonden te benoemen:

tot Hoogstdeszelfs adjudant in buitengewone dienst, den kapitein à la suite van het regement grenadiers en jagers, jhr. *E. A. O. de Casembroot*, gouverneur van Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins van Oranje;

bij het geneeskundig personeel der landmagt, tot officier van gezondheid der 1ste klasse den officier van gezondheid der 2de klasse *R. van Raalten*, van dat personeel.

MINISTERIEN VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN EN VAN FINANTIEN.

De Minister van Buitenlandsche Zaken en de Minister van Finantien brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat bij het verdrag van handel en scheepvaart met *Pruissen* en de verdere Staten van het Duitsche Tolverbond, van den 31sten December 1851, ten aanzien van fabrikanten en kooplieden van een der Staten van de contracterende partijen alsmede van hunne handelsreizigers, welke in den anderen Staat aankoopen doen voor de behoeften hunner nijverheid, en er bestellingen met of zonder monsters opdoen, *doch zonder met koopwaren rond te venten*, is bepaald, dat de Nederlandsche onderdanen, die in het Tolverbond reizen, hetzij voor eigen rekening, hetzij voor die van een Nederlandsch huis, ter zake van hun handel geene andere regten zullen betalen dan een patentregt van 8 thalers jaarlijks als maximum, in elken Staat van het Tolverbond, en dat in alle gevallen, waarin in een of ander der Staten van het Tolverbond het wettig tegenwoordig bestaand patentregt voor Nederlandsche onderdanen minder dan 8 thalers bedraagt, dat regt niet zal kunnen worden verhoogd.

Dat om zich het genot van deze gunsten te verzekeren, de belanghebbenden gehouden zijn zich te vervoegen bij den burgemeester hunner gemeente, door wien hun de daartoe vereischt wordende verklaring zal worden afgegeven.

's Gravenhage, den 14/26sten Junij 1852.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN SONSBEECK.

De Minister van Finantien,
VAN BOSSE.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Het Wetgevend Ligchaam heeft in de zitting van eergisteren (Zondag) achttien wets-ontwerpen van bloot plaatselijk belang aangenomen, alsmede een wets-ontwerp waarbij fr. 120,000 wordt beschikbaar gesteld voor het zoogenaamd Keizerlijk en Koninklijk Museum (eene verzameling van meer of min merkwaardige voorwerpen afkomstig van vroegere souvereinen van Frankrijk, wier bijeenbrenging onlangs door een decreet van den Prins-President bevolen is), en eindelijk de ontwerpen betreffende den spoorweg van Parijs naar Cherbourg, dien van Bordeaux naar Cette en dien van Lyon naar de Middellandsche zee. Deze laatstgenoemde ontwerpen, betreffende gewigtige doch sedert lang door veelvuldig onderzoek van deskundigen toegelichte aangelegenheden, waren eerst voor eenige dagen bij het Wetgevend Ligchaam ingediend, zoodat het geen tijd voor eene grondige overweging derzelve scheen te zullen hebben. Ook ontbrak het niet aan bedenkingen tegen de wets-ontwerpen; de voorgedragen rigting van den spoorweg van Parijs naar Cherbourg; de concessie van den spoorweg van Bordeaux naar Cette aan dezelfde maatschappij die van een tusschen die plaatsen bestaand scheepvaartkanaal meester is; eindelijk de voorgedragen zamensmelting der onderscheiden maatschappijen die thans aan de spoorwegverbinding van Lyon met de Middellandsche zee deel hebben, schenen aan velen bedenkelijk. Dat de vergadering deze bedenkingen ter zijde gesteld heeft, is althans gedeeltelijk toe te schrijven aan het gezag van den heer de Morny, den gewezen minister van binnenlandsche zaken tijdens de omwenteling van December, die in de jongstgehouden zitingen van het Wetgevend Ligchaam gebleken is met zijne onafhankelijke maar regeringsgezinde denkwijze grooten invloed op zijne medeleden te hebben. Hij was rapporteur der commissie van het Wetgevend Ligchaam tot voorbereidend onderzoek van het wetsontwerp betreffende den spoorweg van Lyon naar de Middellandsche zee, en hij zeide in zijn rapport: » De zamensmelting van verscheiden spoorwegmaatschappijen in eene groote en krachtige maatschappij, heeft aan eenige oppervlakkig oordeelende lieden aanleiding gegeven om met bezorgdheid aan te merken dat de regering een monopolie schept. Dit is eene dwaling: eene spoorwegonderneming is uit haar aard een monopolie zonder eenigen anderen band dan de voorwaarden der concessie en haar eigen belang. Een spoorweg wordt dan eerst een eigenlijk gezegd en gevaarlijk monopolie, als hij door eene arme maatschappij karig aangelegd, slecht onderhouden, gebrekkig bestuurd wordt en gebukt gaat onder de algemeene uitgaven der onderneming welke niet in evenredigheid met den omvang en de drukte van het vervoer dalen: zulk eene onderneming worstelt met hare eigen armoede, zoekt winsten in opdrijving harer vrachttarieven en schaadt alzoo aan het algemeen belang. Is

daarentegen eene spoorwegmaatschappij vermogend, heeft zij ruim crediet, dan kan zij ongehinderd verbeteringen beproeven, hare vertakkingen verlengen, opofferingen doen om op verre afstanden den toevloed van reizigers en goederen te bevorderen; dan kan zij iets wagen aan tariefsverlagingen waardoor het publiek terstond en zij zelve dikwerf eerst later gebaat wordt. Onze vroegere wetgevende vergaderingen schrikten voor eene hersenschim en gaven geen blijk van verheven inzigten, toen zij zooveel beduchtheid aan den dag legden voor groote spoorweg-maatschappijen, bestuurd door mannen van aanzien, die voor den Staat en voor het publiek meer waarborgen en veiligheid opleveren. Gaat de geschiedenis na van alle spoorweg-ondernemingen in Frankrijk en Engeland: gij zult daarin zien dat alle kleine maatschappijen te gronde of althans niet vooruit gegaan zijn, en dat alle groote maatschappijen hare tariven verlaagd en 's lands algemeene belangen onbekrompen begrepen en bevorderd hebben."

Vervolgens antwoordt de rapporteur op de bedenking van die leden welke meenden dat de wets-ontwerpen, hoe aannemelijk dan ook welligt op zich zelve, wegens tijdsgebrek in deze wetgevende zitting niet meer in behandeling moesten genomen worden. »Dit zou, zegt hij, eene onbillijkheid zijn jegens het gouvernement, eene hardheid jegens de belanghebbenden, eene miskenning van 's lands waar belang. Het Wetgevend Ligchaam behoort, bij de beoordeeling van het gedrag der regering, in haar voordeel ook de van eene nieuwe inrigting onafscheidelijke moeijelijkheden en belemmeringen in rekening te brengen. De pas gevestigde groote staatsligchamen kunnen dit jaar niet zoo geregeld werken als zij in het volgende jaar zullen doen. Heeft de Prins-President zoo spoedig het dictators-gezag nedergelegd, de constitutie uitgevaardigd en het Wetgevend Ligchaam zamengeroepen, ten einde het land door al de wettige waarborgen gerust te stellen, — dan past het ons, hem daarvoor dank te weten, in stede van te klagen over een onvermijdelijk gevolg dier overhaasting. Geven wij in onze beraadslagingen geen voet aan het zoo gevaarlijke gevoel hetwelk nimmer 's lands belang bevorderd heeft, hetwelk een slechte raadsman is, het gevoel van *ligtgeraaktkeid*. Zoo gij een plan waaraan vier jaren gearbeid is, naar welks uitvoering het in de uitdeeling van openbare werken tot nog toe minder begunstigde zuidelijk deel des lands voor zijne industrie verlangend uitziet, onafgedaan laat in de hoop op mogelijke maar in de toekomst liggende verbeteringen, dan zal Frankrijk van ons zeggen hetgeen het tot nog toe van zijne vertegenwoordigers zeggen mogt: » dat 's lands zaken traag en slecht door hen behandeld werden en dat het onbeperkt gezag ze sneller en beter afdoet."

De Prins-President stelde bijzonder veel belang in de nu wettelijk tot stand gebragte spoorweg-ondernemingen, gelijk in alle maatregelen die voor het volk eene betere en meer vruchtbare staatsinrigting zigtbaar en voelbaar maken. De gouvernements-commissaris belast met de verdediging van het plan der spoorweglinie naar Cherbourg, de heer staatsraad Magne, heeft dan ook met zooveel kracht voor de voordragt gepleit dat de vergadering, na aanneming derzelve met schier algemeene stemmen, besloten heeft zijne redevoering geheel te doen drukken: een besluit zonder voorbeeld in deze wetgevende zitting.

Na de spoorwegwetten volgde op de dagorde der zitting van Zondag de voortzetting der beraadslaging over de begrooting van staatsinkomsten voor 1853. Deze is echter, daar de zitting reeds lang geduurd had, tot Maandag verdaagd.

Men verzekert dat het Wetgevend Ligchaam Maandag eene boodschap van den Prins-President nevens het decreet tot sluiting der wetgevende zitting zoude ontvangen.

— Meermalen is gewaagd van het geschil onder de Fransche geestelijkheid over de bruikbaarheid van de heidensche schrijvers der Grieksche en Romeinsche oudheid als hulpmiddelen tot eene beschaafde Christelijke opvoeding. Zij is door den kardinaal-aartsbisschop van Rheims en anderen openlijk ontkend; de bisschop van Orleans verdedigt de sedert lang als een hoofdbestanddeel van het middelbaar onderwijs in Frankrijk algemeen aangenomen studie dier geschriften. Een der voornaamste Parijsche bladen, de *Siècle*, berigt thans dat de bisschop van Orleans den 26sten dezer reeds van dertig andere bisschoppen eene schriftelijke verklaring van overeenstemming ontvangen had, en dat waarschijnlijk eerlang van een aanmerkelijk gedeelte der hooge geestelijkheid des lands eene openlijke verklaring in dienzelfden zin verwacht mag worden.

BELGIE.

Men leest in de oppositiebladen en zelfs ook in eenige ministeriele bladen velerlei geruchten omtrent eene aanstaande kabinetswijziging. Het hoofdorgaan van het bewind, de *Indépendance*, antwoordt hierop, dat er noch door het kabinet noch door eenig lid van hetzelve eenig bepaald besluit daaromtrent genomen is, noch genomen kan worden, zoolang de Koning zich buiten's lands en de helft van het ministerie zich buiten Brussel bevinden.

— De officiele *Moniteur* behelst de lijst der verkiesbaren voor den Senaat. Verkiesbaar daarvoor zijn, gelijk men weet, alle burgers die den ouderdom van veertig jaren bereikt hebben en minstens duizend gulden in de directe belastingen, het patentregt daaronder begrepen, betalen. Deze lijst vermeldt vier honderd drie en twintig personen die in alle provincien gekozen kunnen worden.

— Volgens de bestaande wetgeving moet elke gemeente des lands minstens ééne school voor lager onderwijs hebben, in een behoorlijk locaal gevestigd en van de noodige schoolmeubelen voorzien; buitendien moet elke gemeente aan den schoolmeester eene woning of eene schadeloosstelling voor het gemis daarvan verschaffen. Uit officiele opgaven blijkt dat deze wetsbepaling tot nog toe slechts ten deele en gebrekkig in uitvoering is gebragt, en dat het materiele gedeelte van het openbaar lager onderwijs nog veel te wenschen overlaat. Volgens die opgaven zijn er thans in Belgie 2025 schoolvertrekken, aan 1804 gemeenten toebehoorende, en 1410 schoolmeesterswoningen toebehoorende aan 1266 gemeenten; onder de eerstgenoemde localen zijn er 295, en onder de laatste 193, die hersteld of vergroot of voor hunne bestemming meer geschikt moeten gemaakt worden. Er moeten nog 1057 schoolvertrekken en 1479 schoolmeesterswoningen worden gebouwd. In 1362 scholen moet het schoolmeubilair aangevuld of vernieuwd worden.

Evenwel is er in de laatste jaren voor het materiele van het volksonderwijs door de burgerlijke overheid niet weinig gedaan; in het tienjarig tijdvak van 1840 tot 1850 is jaarlijks, grootendeels echter voor onderhoud en verbetering der bestaande localen, gemiddeld eene som van fr. 471,168 besteed, waarvan twee derden uit gemeentelijke middelen en het overige uit rijks- of provinciale fondsen gevonden is.

Ten einde de gemeentebesturen te ondersteunen in de daarstelling van hetgeen nog aan het materiele van het schoolwezen ontbreekt, is bij de wet van 20 December ll., volgens welke de uitvoering eener groote reeks van openbare werken van staatswege ondernomen of bevorderd wordt, ook eene som van fr. 1,000,000 aangewezen om in de drie eerstvolgende jaren voor schoolgebouwen te worden besteed.

Bij eene circulaire van den 27sten dezer maand heeft de minister van binnenlandsche zaken aan de gouverneurs der provincien medegedeeld welke schikkingen het gouvernement omtrent de aanwending van die som heeft gemaakt. Deze schikkingen hebben alle ten doel, zoo spoedig mogelijk alle gemeenten van onkostbare, doelmatige en gezonde schoollocalen te voorzien, en daartoe uit de provinciale fondsen buitengewone bijdragen te verwerven.

ITALIE.

Van onderscheiden zijden ontvangt men berigt dat het geschil tusschen Toscana en Engeland over de mishandeling van een Engelschman, den heer Mather, door een officier van het Oostenrijksch garnizoen te Florence, thans vereffend is. In het Parijsche *Journal des Débats* leest men het volgende: » Men schrijft ons uit Londen, dat de Britsche regering tijding heeft ontvangen van de schikking der zaak van Mather op de laatstelijk door haar gestelde voorwaarden. De Toscaansche regering had aanvankelijk beweerd niet verantwoordelijk te zijn voor de op haar grondgebied door de officieren der Oostenrijksche bezettingstroepen gepleegde daden; thans heeft zij de volle verantwoordelijkheid daarvoor op zich genomen, en onder betuiging van leedwezen over het voorgevallene, verbindt zij zich de geldsom te betalen die als schadeloosstelling voor Mather geëischt is. Kortom, zij geeft volledige voldoening aan het Engelsche gouvernement; het Britsche gezantschap zal derhalve te Florence blijven en de diplomatische betrekking aanhouden, welke Engeland gedreigd had te zullen afbreken indien Toscana openlijk verklaarde geen zelfstandige Staat maar een Oostenrijksch wingewest te zijn. Deze gelukkige afloop van het geschil wordt toegeschreven aan de bemoeijingen van den heer Bulwer, die kortelings den heer Scarlett als Britsch gezant te Florence vervangen heeft."

Dit berigt wordt, uitgezonderd welligt het punt der geldelijke schadeloosstelling, bevestigd door eenen brief uit Livorno, van den 21sten dezer, die door de *Indépendance Belge* medegedeeld wordt en het volgende inhoudt: » Den 19den dezer is men tot eene eindschikking gekomen in eene zaak die netelige en voor Europa, althans voor Italie gewigtige vraagpunten van internationaal regt bevatte, de zaak van den Engelschman Mather die met eene behoorlijke mate van Britsch zelfvertrouwen door de straten van Florence wandelende, voor eenen Oostenrijkschen officier niet schielijk genoeg uit den weg ging en van dezen eenen sabelhouw bekwam. In eene aan den Engelschen gezant overhandigde nota wordt door de Toscaansche regering in beginsel erkend dat zoodanige zaken voor de burgerlijke regtbanken des lands behooren gebragt te worden; zij verklaart dat zulks voortaan ook zal plaats hebben, terwijl de Groot-hertog zich alleen in buitengewone gevallen de magt voorbehoudt om in den gewonen loop der zaken in te grijpen. De Engelsche gezant was vooraf over de bewoording der nota verstaan, en had verklaard daarmede genoegen te zullen nemen; zij doet alles te niet wat vroeger door den heer Scarlett gedaan was, en maakt aan de gansche ongelukkige zaak een eind. De Groot-hertog heeft persoonlijk eene mondelinge betuiging van leedwezen over de in zijne Staten eenen Brit aangedane mishandeling afgelegd; en van de geldelijke schadeloosstelling, die alleen gevraagd was voor het geval dat de zaak voor den burgerlijken regter gebragt wierd, is afgezien of is, beter gezegd, geene sprake meer geweest."

— De Parijsche bladen behelzen een berigt uit Napels van den 19den dezer, volgens hetwelk Sicilie van de rampen van 1848 allengs herstelt en op den weg is van ontwikkeling en welvaart. De generaal Filangieri, die in 1848 de revolutie aldaar met krachtige maar meedoogenlooze hand bedwong, heeft sedert het bestuur over het eiland gevoerd, en volgens het bovengemelde berigt heeft hij met zachtheid en beleid getracht het verwoeste te herstellen en de gemoederen der bevolking, die een tijdlang met republikeinsche begrippen vervuld waren, weder voor het gouvernement te winnen. Sedert dat de rust allerwege op Sicilie was hersteld en verzekerd, is hij ook op andere dan dwangmaatregelen bedacht geweest; het gouvernement heeft een plan gevormd om bruikbare rijwegen over het gansche eiland aan te leggen, waaraan thans groot gebrek is; ook heeft het verordeningen gemaakt volgens welke gronden die, aan de Kroon, de Kerk of aan de steden toebehoorende, in de doode hand zijn, en welke het grootste deel van den bodem des eilands uitmaken, door particulieren ter ontginning zullen kunnen worden aangekocht. Zoo zal Sicilie, zegt het berigt, nog weder kunnen worden hetgeen het vroeger was, toen het om zijne vruchtbaarheid de graanschuur van Rome werd genoemd.

ZUID-AMERIKA.

Met de jongste tijdingen uit Rio-Janeiro van het laatst der vorige maand, is ook het verslag ontvangen hetwelk jaarlijks aan de Braziliaansche kamers, ter voldoening aan eene wetsbepaling, van de betrekkingen met het buitenland door den minister van buitenlandsche zaken gegeven wordt. Daarin worden uittreksels medegedeeld van Britsche nota's ten blijke dat Brazilie's opregte ijver tot wering van den slavenhandel thans ook door Engeland wordt erkend. Daarentegen zegt de minister de protesten tegen de gewelddadige handelingen, welke de Britsche kruisers zich in de zeeën en havens van Brazilie veroorloven onder voorwendsel van slavenschepen te vervolgen, vruchteloos te hebben herhaald; hij verklaart echter dat de grondslag van elke nieuwe onderhandeling over deze zaak, de intrekking zijn moet der aan de Britsche kruisers gegeven instructien en de eerbiediging der regten van Brazilie als eene zelfstandige natie.

De zamenstelling van het Braziliaansche kabinet is eenigermate gewijzigd door de aftreding van drie der ministers om redenen die gezegd worden niet met de staatkunde in verband te staan; doch de geest van het kabinet is vrijzinnig en onbekrompen behoudend gebleven; de nieuwe ministers behooren, gelijk men in de berigten leest, even als hunne ambtgenooten, tot die overgroote meerderheid der natie welke het behoud en de bevestiging wenscht van de monarchale staatsinstellingen op den grondslag van orde binnen en vrede buiten 's lands. Het eenige gevolg der kabinetsverandering is dat de noordelijke provincien van het onmetelijke rijk thans meer dan tot nog toe in het bewind vertegenwoordigd zijn.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den* 29*sten Junij* 1852.

Wij zijn door het Departement van Kolonien in de gelegenheid gesteld tot het mededeelen der navolgende staten:

A. OPGAVE *van de verschillende op* Java, *uit den oogst van* 1852, *reeds afgeleverde en vermoedelijk nog te leveren gouvernements-producten, onder ultimo Maart* 1852.

PRODUCTEN.		Reeds ontvangen.	Vermoedelijk nog te ontvangen.	TOTAAL.	*Aanmerkingen.*
Koffij. . .	Pikols.	1,488	843,576	845,064	De vermoedelijke opbrengst der residentie *Banjoemaas* is, als nog onbekend zijnde, *niet* onder de nevensvermelde cijfers begrepen.
Suiker . . .	id.		1,081,170	1,081,170	Bovendien blijven vermoedelijk ter beschikking van de fabrikanten (met uitzondering van die in de residentien *Tagal, Rembang, Soerabaija* en *Betoekie*, waarvan nog geene opgave is ontvangen) 183,954 pikols.
Indigo . . .	Amsterd. ponden.	32,136	642,500	674,636	
Thee . . .	id.	54,727	1,093,723	1,148,450	
Kaneel . . .	id.	8,456	173,244	181,700	
Cochenille . .	id.		90,203	90,203	De hoeveelheid welke bovendien vermoedelijk ter beschikking van de fabrikanten in de residentien *Cheribon* en *Japara* blijft, is nog onbekend.
Peper . . .	id.		237,750	237,750	
Tabak . . .	id.	»	»	»	Nog onbekend.

B. OPGAVE *der producten voor particuliere rekening op* Java *geteeld, uit den oogst van* 1852, *onder ultimo Maart* 1852.

PRODUCTEN.		Reeds ontvangen.	Vermoedelijk nog te ontvangen.	TOTAAL.	*Aanmerkingen.*
Koffij. . .	Pikols.	4,608	37,987	42,595	Onder deze cijfers is *niet* begrepen het vermoedelijk nog te ontvangene uit de residentien *Krawang*, *Japara*, *Passoeroewan*, *Soerakarta*, *Djokjokarta* en *Banjoemaas*, waarvan nog geene opgave is ontvangen.
Suiker . . .	id.	12,802	20,930	33,732	Onder deze bedragen is *niet* begrepen: *a.* de vermoedelijk nog te ontvangen hoeveelheid uit de residentien *Batavia*, *Krawang*, *Cheribon*, *Soerabaija*, *Passoeroewan* en *Soerakarta*; *b.* de 183,954 pikols vermeld op staat A.
Indigo . . .	Amsterd. ponden.	»	»	»	Nog onbekend.
Kaneel . . .	id.	6,500	18,500	25,000	
Cochenille . .	id.	1,900	33,100	35,000	Onder deze cijfers is niet begrepen: *a.* het vermoedelijk nog te ontvangene uit de residentien *Cheribon*, *Japara* en *Djokjokarta*; *b.* de hoeveelheid welke ter beschikking van de fabrikanten blijft, bedoeld op staat A.
Tabak . . .	id.	»	»	»	Nog onbekend.

PROGRAMMA *der* 86*ste jaarlijksche algemeene vergadering der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde te Leyden.*

Den 17den Junij 1852 werd de 86ste jaarlijksche algemeene vergadering der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde te Leyden, in het gebouw der maatschappij Tot Nut van 't Algemeen, op de Ruïne, gehouden.

De voorzitter, dr. L. J. F. Janssen, opende haar met eene sierlijke rede, in welke de spreker den toestand en de lotgevallen der maatschappij in het afgeloopen jaar vermeldde, en over de middelen sprak om haren bloei te bevorderen en te bestendigen.

Tot inlandsche leden werden verkozen: L. R. Beijnen, te 's Gravenhage, litt. hum. dr. en praeceptor aan het stedelijk gymnasium; mr. P. P. van Bosse, te 's Gravenhage, Minister van Finantien; G. A. van Limburg Brouwer, te Amsterdam, th. dr. en predikant der Ned. Herv. gemeente; mr. G. de Clercq, te Amsterdam, secretaris der Ned. Handel-maatschappij; E. A. Ebbinge Wubben, burgemeester te Staphorst; mr. C. H. Gockinga, lid van den Hoogen Raad der Nederlanden, te 's Gravenhage; mr. J. E. Goudsmit, advocaat te Leyden; S. G. Haasloop Werner, gepens. kapitein te Elburg; mr. J. Heemskerk Az., te Amsterdam, lid der arrondissements-regtbank; A. Hirschig, litt. hum. dr. en rector des gymnasiums te Alkmaar; L. J. E. Keuller, notaris te Venlo; J. F. G. Meijer, te 's Gravenhage; Frederik Muller, te Amsterdam, boekhandelaar; mr. C. W. Opzoomer, hoogleeraar in de wijsbegeerte te Utrecht; mr. A. Philips, advocaat te Amsterdam; dr. E. Piaget, te Rotterdam; mr. J. Th. H. Nedermeijer ridder van Rosenthal, te 's Gravenhage, Minister van Justitie; A. Elink Sterk jr., te 's Gravenhage; jhr. J. W. van Sypesteijn, 1ste luitenant-ingenieur, te 's Gravenhage; J. Tideman, te 's Gravenhage; Is. Warnsinck, te Amsterdam, secretaris van de Maatschappij tot bevordering der Bouwkunde.

In de buitenlandsche bezittingen van Nederland: Z. Exc. mr. A. J. Duijmaer van Twist, Gouverneur-Generaal van Neêrlands Indien, te Buitenzorg, op Java; F. J. van der Meer van Kuffeler, th. dr. en predikant te Padang; C. Swaving, med. dr. te Batavia. Tot buitenlandsche leden: A. Borgnet, hoogl. te Luik; C. Carton, abt, voorzitter der Société d'émulation pour l'hist. et les antiquités te Brugge; C. von Stramberg, te Coblentz; C. Simrock, te Bonn; Th. J. Pettigrew, penningm. en lid van het bestuur van de British Archeological Association te Londen; Ch. Roach Smith, lid van het bestuur dergelijke maatschappij te Londen; John Will. Burgon, Osniel-college, Oxford; James Yates, Highgate near Londen; Th. Babington Macaulay, te London; Alex. Vattemare, te Parijs, agent voor Nederland bij het ruilstelsel met boeken en kunstwerken.

Op de prijsvraag: een historisch overzigt behelzende van de kloosters en abdijen in de voormalige graafschappen van Holland en Zeeland; met aanwijzing van den tijd in welken zij werden gesticht, de orden waartoe zij behoorden, en den invloed welken zij op den burgerlijken, zedelijken en godsdienstigen toestand dier gewesten hebben gehad, kwam een antwoord in, geteekend met de spreuk van Erasmus: *Damnas igitur totum hoc vitae institutum? Nequaquam.* Nadat de adviezen der beoordeelaars en het prae-advies des bestuurs gelezen waren, en daarop eene zeer groote meerderheid voor de bekrooning gestemd had, bleek, na opening van het naambriefje, schrijver te zijn R. C. H. Römer, theol. dr. en predikant te Deijl en Enspijk, in Gelderland. De schrijver werd daarop tevens met toejuiching tot lid der maatschappij benoemd.

Als nieuwe prijsvragen werden uitgeschreven, om te beantwoorden vóór of op den laatsten December 1853:

Uit de vakken van taal- en letterkunde:

I. Eene spraakkaart van het Nederlandsch, waarop de grenzen zijn aangevuld der verschillende dialecten; met een bijgevoegden tekst, waarin het aangewezen spraakverschil taalkundig wordt uiteengezet.

[Bernhardi's Sprachkarte von Deutschland (2de Aufl. Kassel, 1849) hoezeer in vele opzigten gebrekkig, en sommige kaarten in den Atlas historique de la Belgique, door Jusseret (Bruxelles 1839) kunnen tot toelichting en voorbeeld dienen.]

Uit de vakken van geschied- en oudheidkunde:

I. Eene levensgeschiedenis van Maria, Prinses van Oranje, Koningin van Engeland, inzonderheid naar aanleiding van authentieke stukken.

II. Eene geschiedenis van den kerkbouw in ons Vaderland tot op het zoogenoemde gothische tijdperk.

[Ter tegemoetkoming aan de voor de beantwoording dezer laatste vraag vereischt wordende onderzoekingen, wordt, boven het gewone eermetaal, nog de som van één honderd en vijftig gulden uitgeloofd, en de tijd tot inzending verlengd tot op den 31sten December 1855.]

Ook wordt bij deze herinnerd, dat vóór of op den laatsten December 1852 antwoorden worden ingewacht op de ten jare 1850 uitgeschrevene prijsvragen:

Uit de vakken van taal- en letterkunde:

1. Eene Nederlandsche spraakkunst uit de schrijvers der 13de en 14de eeuw.

Uit de vakken van geschied- en oudheidkunde:

II. Welken invloed heeft de verheffing van Prins Willem III tot Koning van Engeland gehad op het Gemeenebest der Vereenigde Nederlanden?

III. Welk gezag heeft de Saksenspiegel in Nederland uitgeoefend? Welke regtsbeginselen zijn daaruit in de statutaire regten van lateren tijd overgenomen of door dezen stilzwijgend erkend?

De prijs door de maatschappij voor de bekroonde verhandelingen uitgeloofd, bestaat in een gouden penning, ter waarde van één honderd en vijftig gulden, of wel de waarde van dien. De in te zenden stukken moeten met eene andere hand dan die des auteurs geschreven en met eene zinspreuk geteekend zijn. In een verzegeld omslag, dezelfde zinspreuk ten opschrift hebbende, vermeldt de steller zijnen naam en zijne woonplaats. Een en ander moet, vrachtvrij, vóór of op den bepaalden dag, bezorgd worden ten huize van den penningmeester mr. J. G. la Lau of aan den ondergeteekende, secretaris der maatschappij.

In plaats der aftredende bestuurders van der Chijs, Rammelmann Elsevier en N. C. Kist, zijn gekozen geworden de heeren Rammelmann Elsevier, J. van der Hoeven en A. H. van der Boon Mesch.

In plaats van den heer L. Ph. C. van den Bergh, tot eene andere betrekking elders geroepen, is tot bezoldigden bibliothecaris der maatschappij benoemd geworden de heer L. A. te Winkel, lid der maatschappij en onderwijzer aan het gymnasium alhier.

Leyden, 20 Junij 1852.

De Seretaris der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde,
J. T. BODEL NIJENHUIS.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Noordbrabant.*

HERBESTEDING.

Ten gevolge van afkeuring der besteding van de onderstaande werken, zal, op Vrijdag den 2den Julij 1852, des middags ten 12 ure, aan het Locaal van het Provinciaal Gouvernement, te 's Hertogenbosch worden Herbesteed:

1. de afsluiting van het gat van Steenenhuisje in den zoogenaamden Biesbosch, onder de gemeente Werkendam;
2. het afsluiten van de Bakkerskil gelegen aldaar, en
3. het graven van eene groote Geul door de zoogenaamde Hennip of gedeelte van den Oostelijken Opslag gelegen over den Noordelijken oever van den Paulowna-polder, gemeente Werkendam.

Deze Herbesteding zal geschieden bij enkele Inschrijving, voor elk werk afzonderlijk.

Te dien einde zullen uiterlijk 24 uren vóór de Herbesteding aan het Provinciaal Bestuur van Noordbrabant moeten ingezonden zijn de op gezegeld papier geschreven en onderteekende, behoorlijk gesloten Inschrijvings-biljetten voor elk werk afzonderlijk, bevattende de voluit geschreven som waarvoor de Inschrijver zich verbindt de werken uit te voeren, mitsgaders de Namen, Voornamen en Woonplaatsen voluit geschreven en onderteekend, zoowel van den Aannemer als van de twee Borgen.

Deze Inschrijvingsbiljetten zullen op het bepaalde tijdstip der Besteding in het openbaar worden ontzegeld en luide afgelezen.

Intusschen zullen, zoo noodig, nadere informatien kunnen verkregen worden bij den Hoofdingenieur in Noordbrabant H. F. Fijnje en den Ingenieur E. C. B. van Rappard, beiden te 's Hertogenbosch.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

Provincie *Noordbrabant.*

AANBESTEDING.

Op Dingsdag, den 6den Julij des jaars 1852, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Noordbrabant, of, bij zijne afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het Zesde District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te 's Hertogenbosch, worden Aanbesteed:

Het gedeeltelijk afbreken, en weder opbouwen eener Sluiswachterswoning staande bij de Rijks-schutsluis aan de Haven te Werkendam, Provincie Noordbrabant.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Noordbrabant te 's Hertogenbosch, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Vier dagen vóór de Besteding zal de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat in Noordbrabant, H. F. Fijnje, en bij den Ingenieur E. C. B. Ridder van Rappard, beiden te 's Hertogenbosch.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

Hertogdom *Limburg.*

HERBESTEDING.

Daar de Besteding van het Derde Perceel der Rijs- en Aardewerken langs de Maas in Limburg, gelegen in het gedeelte tusschen den Bovenmond der Oude Maas te Ohe en Laak tot de beneden-grensscheiding van de Gemeenten Maasbracht en Wessem, is afgekeurd, ten gevolge van den hoogen aannemingsprijs, zal eene Herbesteding van dat werk, bij enkele Inschrijving plaats hebben op Maandag den 5den Julij 1852, des voormiddags ten 10 ure, aan het Locaal van het Provinciaal Bestuur te Maastricht.

De Herbesteding zal geschieden overeenkomstig Art. 12 van het Bestek.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

*** De Minister van Finantien brengt bij deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat gedurende de maanden Julij, Augustus en September aanstaande, en niet langer, ten kantore van de betaalmeesters in de verschillende afrondissementen de voldoening zal plaats hebben der Pensioenen ten laste van den Staat, loopende over de 2de drie maanden dezes jaars; zullende gezegde betaling aanvang nemen op Donderdag den eersten Julij eerstkomende, en voorts over opgemeld tijdvak, betaalbaar zijn dagelijks, Zon- en Feestdagen uitgezonderd.

's Gravenhage, den 21sten Junij 1852.

De Minister voornoemd,
VAN BOSSE.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Tweede* trekking der *Vijfde* Klasse van de 217de *Staats-Loterij*, op Dingsdag den 29sten Junij 1852, zijn *geene* prijzen van duizend gulden of daarboven uitgetrokken.

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. FRIESWIJK.

AANBESTEDING.

Op Maandag den 5den Julij 1852, des middags ten 12 ure, in een der appartementen van het Provinciehuis te Groningen, zal door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de Provincie Groningen, of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, in het bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 1ste distict, onder nadere approbatie, worden Aanbesteed:

1. Het doen van eenige herstellingen aan de Rijswerken langs het Reitdiep en eenige verdere werken.
2. Het maken van eene ijzeren Draaibrug over de Kleine Spilsluis, te Groningen.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden bij enkele inschrijving.

De Bestekken, waarnaar de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen, boven en behalve aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, te 's Gravenhage, en in het Provinciehuis te Groningen, ter lezing liggen; te Groningen, in den Doelen, bij de kasteleins van der Laan, Eeckhoff, wedw. Bontekoe, ten Have, Spinhof en de wedw. de Jonge, alle aan de Groote Markt, voorts bij den kastelein Plaat in het Blaauwe Paard, bij den kastelein Visser in de Zon, bij den kastelein Rasker op den Hoek van het Ameland; in de Stads-Herberg en in de Slingerij buiten de Apoort; bij den kastelein Middelkoster bij de Ebbingepoort, en bij den kastelein van Wartum in de Altena; te Zoutkamp bij den kastelein Knol; te Warfhuizen bij de wedw. Elinga; te Winsum bij de wedw. Wiersema; te Bedum in het Gemeentehuis en bij de wedw. J. J. Weg; te Onderdendam in het Zijlvesterhuis; te Appingedam bij de kasteleins Evers, Wiersum en Houwing te Delfzijl bij de kasteleins Ter Steeg, Hazenhoek, Hemmes en de wedw. Weits; te Ten Boer in het gemeentehuis; te Termunterzijl bij den Zijlwaarder; te Martenshoek bij de wedw. Meurs; te Zuidbroek bij dn Kastelein Monkhost; te Winschoten bij de wedw. Wisseman; te Nieuwe Schans bij den kastelein Smit; te Veendam in het Gemeentehuis; te Grijpskerk bij den kastelein de Boer en te Zuidhorn bij de wedw. Ossentjuk.

Nadere informatien en aanwijzing in loco kunnen worden aangevraagd bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat en bij den Ingenieur N. J. van der Lee, te Groningen.

Groningen, den 17den Junij 1852.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornoemd,
VAN LIMBURG STIRUM.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** In het jaar achttien honderd twee en vijftig, den vijf en twintigsten Junij, ten verzoeke van *Kaatje Laauwe*, weduwe van *Gerrit Kuijk*, zonder beroep, wonende te Ouddorp en uit kracht van een Vonnis, door de Arrondissements-Regtbank te Brielle gewezen en uitgesproken den acht en twintigsten Mei achttien honderd twee en vijftig, behoorlijk op het afschrift geregistreerd,

Heb ik *Anthony Gideon Petrus Anemaet*, Deurwaarder bij de voormelde Regtbank, wonende te Middelharnis, gepatenteerd;

ten *derden male* Gedagvaard:

Gerrit Laauwe, laatst gewoond hebbende te Ouddorp, doch thans afwezig, uit dien hoofde mijn Exploit doende bij aanplakking zoowel aan het Huis der Gemeente te Ouddorp, als aan de voorname deur der Vergaderplaats van de voormelde Arrondissements-Regtbank te Brielle, terwijl een Afschrift daarvan door mij is overgegeven aan den Heer Officier van Justitie bij gezegde Regtbank, sprekende in het Parket met Zijn Edel Achtbare in persoon, die het oorspronkelijke voor *gezien* heeft geviseerd en voorts nog bij plaatsing in de *Nederlandsche Staats-courant*, welk nieuwspapier daartoe bij voormeld Vonnis uitdrukkelijk is aangewezen;

aangezien de Gedaagde in den jare achttien honderd elf uit zijne voormelde woonplaats Ouddorp is vertrokken, zonder toen of later volmagt tot het waarnemen zijner zaken gegeven of orde op het beheer daarvan gesteld te hebben;

aangezien er sedert de maand Junij achttien honderd twaalf geen bewijs van zijn aanwezen of van zijn overlijden is ingekomen en er alzoo mitsdien vijf jaren na zijn vertrek zijn verloopen;

aangezien de Eischeresse in hare betrekking van Zuster des Gedaagden en mitsdien eenige belanghebbende in den Boedel van wijlen hunne Ouders *Kornelis Laauwe Abrahamszoon* en *Neeltje Rutgers* (welke laatste later is gehuwd geweest met *Arie van der Heim*), belang heeft, dat bij Vonnis der voormelde Regtbank worde verklaard, dat er Regtsvermoeden van Overlijden van den Gedaagde bestaat, sedert de maand Junij achttien honderd twaalf;

aangezien de Gedaagde ten gevolge van het door voormelde Regtbank bij beschikking van den twaalfden September achttien honderd een en vijftig, op het afschrift geregistreerd verleend verlof bij Exploit van mij Deurwaarder van den vijf en twintigsten September achttien honderd een en vijftig, behoorlijk geregistreerd, voor de eerste maal en voorts uit krachte van een Vonnis door dezelfde Regtbank van den negenden Januarij achttien honderd twee en vijftig op het afschrift geregistreerd, bij Exploit van mij Deurwaarder van den zestienden Februarij achttien honderd twee en vijftig, geregistreerd, ten tweeden male is Gedagvaard, om op Vrijdag den een en twintigsten Mei achttien honderd twee en vijftig voor dezelve Regtbank te verschijnen, ten einde als daarbij is omschreven, zonder dat de Gedaagde noch iemand van zijnentwege is verschenen;

aangezien bij het Vonnis in den hoofde vermeld, is verleend Acte van die niet-verschijning en verlof tot het doen dezer derde openbare Dagvaarding,

Om, na verloop van drie maanden na heden en alzoo op Vrijdag den eersten October achttien honderd twee en vijftig, des voormiddags ten elf ure, bij vooraf gestelden Procureur te verschijnen ter teregtzitting van de Arrondissements-Regtbank te Brielle voornoemd, gehouden wordende in het Raad- of Gemeentehuis aldaar,

ten einde aan gemelde Regtbank hetzij in Persoon hetzij door iemand van zijnentwege van zijn aanwezen te doen blijken, met aanzegging dat ingeval de Gedaagde noch iemand voor hem op deze derde Dagvaarding mogt opkomen en alzoo niet behoorlijk van zijn aanwezen blijken mogt, door de Eischeresse zal worden geconcludeerd dat bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank voornoemd zal worden verklaard dat er Regtsvermoeden van des Gedaagden Overlijden bestaat, sedert de maand Junij achttien honderd twaalf, alsmede dat in deze voor de Eischeresse als Procureur zal blijven occuperen *Jan Abram van den Broek*, Kantoor houdende te Brielle, wijk 1, nº. 66.

De kosten van dit Exploit zijn, buiten de plaatsing in de *Staatscourant* en de overzetgelden, achttien gulden twee en zeventig en een halve cents. (Get.) *A. G. P. Anemaet*, Deurwaarder. (Onder staat:) Gezien en kopij overgenomen bij mij Officier van Justitie bij de Regtbank te Brielle, den 25sten Junij 1852. (Get.) *v. d. Hoeart*. (Verder staat:) Geregistreerd te Middelharnis den zes en twintigsten Junij achttien honderd twee en vijftig, deel vijftien, folio een en negentig, verso vak vijf, een blad en een renvooi; ontvangen voor regt tachtig cents, bedragende met de acht en dertig opcenten een gulden tien en een halve cent. De Ontvanger a. i., (get.) *Timmerman*.

Voor afschrift conform,
A. G. P. ANEMAET, *Deurwaarder*.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.